

RIDDERLIJKE DUITSCHE ORDE
BALIJE VAN UTRECHT

BELEIDSNOTITIE
2017-2018

Inleiding.

Deze beleidsnotitie bevat concretisering van de beleidsvoornemens in de komende twee jaar.

Deze notitie is wat compacter dan die van vorige jaren, waardoor praktischer hanteerbaar.

Sociaal.

De beleidsdoelen met betrekking tot de oprichting van noodhulpbureaus in de commanderijgemeenten, zijn in 2016 door vele initiatieven vanuit de RDO en ondersteund door SUN Nederland een eind dichterbij gekomen. Zo kon SUN Doesburg en SUN Krimpenerwaard (commanderij Schoonhoven) eind van dit jaar het licht zien en is de gemeente Tynaarlo (commanderij Bunne) aangesloten bij SUN Groningen. Voor SUN Doesburg en Sun Rheden geldt dat in 2017. SUN Doesburg zal samen met SUN Rheden, worden opgeschaald om de operationele kosten per gemeente dragelijk te houden. Zo zal een coördinator worden gedeeld. In januari 2017 is de oprichting van SUN Twente voorzien. Als initiatiefnemer is door de RDO het eerst ingezet op Dinkelland (commanderij Ootmarsum) maar al snel bleek dat het nabijgelegen Almelo de gemeente was waar de kracht uit zou moeten komen. Nu is het potentiële werkterrein gegroeid naar het noord-oosten van Twente met mogelijkheden naar het westen. Dit alles betekent dat in de begroting van 2017 en verdere jaren structurele bedragen voor deze SUN's zijn opgenomen. Het is het streven dat elke commandeur zitting neemt in het Algemeen Bestuur van de desbetreffende SUN. Dat is inmiddels het geval in Utrecht, Leiden, Friesland, Delft en Groningen. In een bezoek van de Commandeur van Tiel met de secretaris aan de gemeente is de oprichting van een SUN Betuwe aan de orde geweest, waarop een zeer positieve respons volgde. Er moeten nog initiatieven worden ontplooid in Giessenlanden (commanderij Schelluinen), Middelburg en Rhenen teneinde een dekkend landschap van SUN's over de commanderijgemeenten te hebben.

Nu is het oprichten van SUN's geen doel op zich, maar de uitkomsten van een korte vergelijking van de "prestaties" van de afzonderlijke SUN's, waartoe het Kapittel heeft opgeroepen, laten zien dat, ondanks verschillen in de bedrijfsvoering en de kosten daarvan, de verplaatsing naar het lokale niveau van de hulpverlening, zijn vruchten afwerpt. Het is het voornemen om elk jaar een dergelijke vergelijking te maken, opdat de effectiviteit en efficiency van de bureaus kan worden vergeleken en bovendien, heel belangrijk, of de hulp die wordt verleend (nog steeds) past binnen de doelstellingen van de RDO.

Uitkering van de afzonderlijke bijdragen blijft onverkort op basis van het verzoek om een bijdrage onder overlegging van een realistische begroting geschieden. Rekening en verantwoording dient achteraf te worden afgelegd. Met uitzondering van de al langer bestaande SUN's zijn de bedragen die in de begroting zijn opgenomen vooralsnog schattingen omdat de praktijk moet worden afgewacht.

Wij gaan ervan uit dat ook de komende jaren het aantal aanvragen om ondersteuning van projecten, die doelstellingen nastreven die passen binnen de statutaire doelstellingen van de RDO, zal toenemen. Het aantal aanvragen voor individuele hulp blijft afnemen. (Zie voor een verklaring daarvoor ook hierboven). Tevens is de afhandeling van kleine, niet problematische giften ten behoeve van individuele noden aan het secretariaat overgelaten. Daarmee wordt de agenda van de Giftencommissie verlicht. Wel worden uiteraard de door het secretariaat toegekende giften ter informatie aan de commissie toegezonden. Aan het eind van 2016 is begonnen met geheel digitaal vergaderen. De eerste ervaring was, ondanks enkele

geconstateerde tekortkoningen, positief. Ten opzichte van de “papieren” afhandeling scheelt dit veel werk dat elke keer weer was gemoeid met het gereedmaken en verzenden van de stukken. Vanzelfsprekend dat hiermee een bijdrage wordt geleverd aan de efficiënte inzet van ons personeel.

Kaliningrad.

Het eerste volledige jaar zonder de inzet van Herman van Melick, onze externe coördinator voor Kaliningrad, heeft aangetoond dat met de samenwerking tussen de RDO, Profko en de Schmitzstiftung, het buitenlandse giftenbeleid op vrijwel hetzelfde niveau kan worden voortgezet. De voorzitter van de Giftcommissie gaat elk jaar voor een werkbezoek naar deze Russische enclave toe, wat zeker in de relatie met Profko zijn vruchten afwerpt. Het ligt in het voornemen deze bezoeken de komende jaren steeds samen met een ander Kapittelid af te leggen. In 2016 is Monique Trip van het secretariaat mee geweest wat zeer informatief en nuttig bleek te zijn. Dáár wordt immers het uitvoerende werk gedaan. De samenwerking met de Corneliastichting in dit gebied voor sommige projecten zal zo mogelijk worden voortgezet en in het voornemen ligt om met de Familaren Commanderie “ An Elbe uns Ostsee” een samenwerking op te zetten. In welke vorm dat gaat gebeuren zal het komende jaar gestalte krijgen.

Vicariefonds

De uitvoering van de doelstelling: handhaving en verspreiding van het reformatorisch gedachtengoed vindt plaats binnen de kaders van het Vicariefonds, waarvan de Landcommandeur de enige bestuurder is. Omdat geconstateerd is dat er een aantal protestantse gemeenten in voormalige commanderijen al heel veel jaren (eeuwen?) lang een vaste bijdrage krijgen, die ook nog eens per kerkelijke gemeente sterk varieert, is besloten vanaf 2017 een vaste verdeelsleutel te hanteren voor alle PKN-gemeenten die in een voormalige commanderie gelegen zijn. Deze sleutel is bepaald om 0,2% van de jaarlijkse opbrengst van de actie Kerkbalans. Dit levert uiteraard een verhoging van het budget hiervoor op dat ten laste zal worden gebracht van het in gelijke mate verhoogde budget van het Vicariefonds.

Cultuurhistorie.

Het begin van het komende jaar zal worden gemarkeerd door de promotie van Rombert Stapel, die een diepgaand, en nu reeds wetenschappelijk belangwekkend onderzoek heeft gedaan naar de Balijekroniek. Promotiedatum is bepaald op 25 januari. Er zal volgens promotor Hans Mol ook internationaal veel belangstelling voor zijn. Over het uitgeven van een handelseditie van de dissertatie, die in het Engels is geschreven, zal nog overleg plaatsvinden, doch de heersende mening is dat dit proefschrift zo'n uitgave zeker verdient.

De voortgang van het onderzoek naar de bezitsgeschiedenis van de Balije van Utrecht blijft ook dit jaar tevredenstellend. In 2017 zal vanwege huiselijke omstandigheden van promovendus Jerem van Duijl, sprake zijn van enige temporisering. Dit leidt mogelijk tot een vertraging van een half jaar, maar zonder verhoging van het budget.

Inmiddels is verder gewerkt aan de voorbereiding van het langdurige prosopografisch onderzoek, tot 2023, wat inmiddels al een paar keer in het Kapittel aan de orde is geweest. Dit onderzoek zal worden ondergebracht bij de Universiteit Utrecht, waar ook het onderzoek naar de historie van de Ridderschap van Utrecht een plaats krijgt, en gefinancierd vanuit een zogenaamd “ fonds op naam” onder het Utrechts Universiteitsfonds. De funding van dit fonds

op naam zal door de RDO, de Utrechtse Ridderschap en enkele andere (kleinere) fondsen plaatsvinden. In het voorjaar van 2017 zal het onderzoek naar verwachting starten. Het moge duidelijk zijn dat in de komende jaren door dit onderzoek een groot beslag wordt gelegd op het voor cultuurhistorie beschikbare jaarlijkse budget.

Archief.

Een apart hoofdstuk onder Cultuurhistorie verdient het archief, omdat de komende jaren de meest majeure ingreep zal plaatsvinden sinds Van Hinsbergen in de jaren '60 van de vorige eeuw.

Nadat in april 2016 de overeenkomst is getekend met Het Utrechts Archief (HUA) over intensiveren van de samenwerking tussen beide archieven is allereerst een begin gemaakt met het toegankelijk maken van belangrijke onderdelen van de collectie, zowel via de website van de RDO als die van HUA. Voor wat de RDO betreft gaat het dan voornamelijk om “restyling” van de inmiddels op dit punt (maar ook op andere punten noodzakelijk) gedateerde website. Daarbij wordt overgegaan op een geheel ander systeem van beheer van de inhoud van de website, die ook eenvoudig zelf is aan te vullen of te wijzigen. Verwachting is dat dit bij aanvang van het komend jaar operationeel zal zijn.

In de overeenkomst is ook voorzien een complete bestandsopname van alle archieven die in het depot aan de Springweg worden beheerd. Ofschoon deze nog niet is afgerond, kan nu reeds, zij het voorlopig worden geconstateerd dat:

- de stukken over het algemeen in goede conditie verkeren;
- de verpakking van de stukken maar ten dele met zuurvrije materialen is uitgevoerd en
- de plaatsing van de archieven niet altijd even compact is uitgevoerd.

Komend jaar zal in elk geval uitvoering moeten worden gegeven aan de aanbeveling de archieven opnieuw, volgens de geldende normen te laten her verpakken en deze vervolgens opnieuw op een meer ruimte-efficiënte wijze in depot te plaatsen. Dit zal zeker nodig zijn als ook het meer recente archief (periode na 1955) naar dit depot zal worden overgebracht.

Met het oog op de planning van de werkzaamheden die in 2017 en verdere jaren moeten worden uitgevoerd om het archiefbeheer op alle onderdelen op het gewenste niveau te brengen zal door de conservator en HUA een Beleidsplan Archiefbeheer worden opgesteld.

De activiteiten voor 2017 laten zich als volgt beschrijven:

- Uitbreiden van de inventarissen (Oud Archief en Nieuw Archief (NA,1815- 1955); -Inrichten zoekingang beeldmateriaal; - Inrichten online reserveren en scannen op verzoek; - digitaliseren van alle stukken in de vitrinekasten; - Inventariseren NA.

Organisatie.

In de loop van 2018 zal de secretaris in verband met pensionering afscheid nemen. De procedure om te komen tot een opvolger zal medio 2017 worden gestart.